

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 140 din., Inse-
rati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravništvo sprejema naročilno, inserate
in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.
STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se mora
govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštnine prosta.
Telefon interurban št. 113.

95. številka

Maribor, dne 18. avgusta 1924.

Letnik XVI.

Učitelji kot avtonomisti.

Naš narod vodi odločno in neizprosno borbo za avtonomijo. Odkar je naš narod stopil v sedanjo državno zvezo, mu je bila pred očmi avtonomistična ureditev države. Istina je, da je taka ureditev bila nekakšna *conditio sine qua non* (nedotakljivi pogoj) pri vstopu v to državo.

Zahteve slovenskega in hrvatskega naroda se niso izpolnile. Pretirani vesesrbski šovinisti pod Pašičim in Pribečevičevim vodstvom so Hrvatoma in Slovincem naložili centralistični jarem. Notranja zgodovina naše države je zgodovina borbe za notranjo osvoboditev hrvatskega in slovenskega ljudstva izpod tega jarma. Za tem ciljem teži boj za avtonomijo in samoupravo.

V našem narodu vodi to borbo vse to, kar imenujemo delovno ljudstvo: kmet, delavec, obrtnik, nižji uslužbenec in nameščenec. Inteligenca, razumništvo se je temu gibanju pridružilo le v omejenem številu.

Učiteljstvo bi moralo pravzaprav iskati in najti ob strani ljudstva. Saj je učiteljstvo tisti činitelj, kojemu ljudstvo poverja vzgojo svojih otrok. Kot pooblaščenec ljudstva bi učiteljstvo moralo biti prožeto s tistim duhom, ki navdaja in prešinja ljudske vrste.

Ako učiteljstvo svoje naloge ne smatra v tem smislu, je nevarnost, da se pretvori v kasto, ločeno od ljudstva in ljudstvu vsiljeno od državnih močtev.

Tak položaj zavzema med našim ljudstvom svobodomiselno, liberalno, naprednjaško učiteljstvo. V sled svoje miselne separacije (ločitve) od ljudstva je postalo osamljeno med množico ljudstva. Kot eksponenti centralizma so učitelji izgubili še tisti ostanek ljudskega zaupanja, ki so ga po nekaterih krajih imeli: Kako bi torej bilo mogoče, da bi se zgodilo to, kar napoveduje naslov tega članka, da bi se namreč slovensko liberalno učiteljstvo pridružilo boriteljem za avtonomijo? Ako bi se to zgodilo, bi bilo veliko čudo. In ker se čudeži v naravnem redu ne dogajajo, ni pričakovati, tako velikega spreobrnjenja liberalnega dela slovenskega učiteljstva. Ali je mogoče, da bi iz zagrizeno-centralističnega Savla postal avtonomističen Pavel?

Spreobrnitev liberalnega učiteljstva se res še ni izvršila. Liberalni učitelji ostanejo centralisti, kakor so bili doslej. Avtonomisti so le, v kolikor se tiče njihovega lastnega stanu. Njihovo geslo je: Avtonomija za učiteljski stan.

To svoje stališče so slovenski liberalni učitelji začeli braniti po slovenskih in tudi drugih časnikih, zlasti po stanovskih učiteljskih glasilih. »Učiteljski Tovariš« ponašča v svojem broju z dne 14. avgusta članek, ki ga je v »Narodni Prosveti« spisal znani Pavel Flere.

V tem članku se gospod Flere v imenu liberalnega slovenskega učiteljstva slovesno zavaruje zoper to, da bi slovensko učiteljstvo, organizirano v Udruženju jugoslovanskega učiteljstva, bilo orientirano v pravcu kakkega plemenskega separatizma, marveč se zvesto šteje med pripadnike državne in narodne edinosti. S tem izpričujejo slovenski liberalni učitelji pred vso javnostjo, da so polnoverni pristaši Pašič-Pribečevičeve vere v takozvano narodno edinost. Ko so si tako zavarovali hrbet proti Pašič-Pribečevičevim radikalom in demokratom, stopijo v ospredje s svojo zahtevo po nedeljeni Sloveniji v šolsko-upravnem oziru.

Kot razlog za svojo zahtevo navajajo na prvem mestu kulturne potrebe slovenskega šolstva. Slovenci smo po udruženju v sedanji državi dosegli lastno uni-verzo in tehniko v Ljubljani, slovenske srednje šole in osnovne šole. Umevno je, da si mal narod, kakor smo Slovenci, more obdržati toliko kulturne dobrine le, ako ostanejo te nedeljene in neokrnjeno ohranjene vsemu narodu. Napačno bi bilo gledati v tej konstataciji kako plemensko separatistično ozadje (kakor to radi delajo Srbi in centralistično orientirani Hrvatje), zakaj reči je treba, da vsaka državno nacionalna šola — od osnovne do znanstvenega vseučilišča — služi nacionalno državni kulturi in po njej obče kulturni ideji.

Drugi razlog so administrativni, oziri. Liberalni učitelji priznavajo nujnost obče upravnega centralizma, samo za šolsko upravo zahtevajo izjemo. Zakaj? Vzrok je značilna obsodba vsakega centralizma, če tudi liberalni učitelji to priznavajo samo za šolsko upravo. Administracija, tako piše Flere, sama ni zmožna, da šolstvo dviga — dokaz, da imamo najvišji razmah pri šolstvu tako v didaktičnem, kakor v pedagoškem oziru za-znamovati pri privatnih institutih, ki so najmanj ve-zani na občo administracijo. Centralno administracija je tudi preobložena z administrativnim poslom, da bi sama mogla dajati primerno in potrebno inicijativo za tak razvoj in razmah. Zato gre naša zahteva po tem, da se ustanove manjše odločujoče administrativne ed-nice, ki bodo sposobne, da pregledajo kulturne prilike in potrebe svojega teritorija.

Kot tretji razlog navajajo voditelji liberalnega učiteljstva zahtevo po slovenski šolski avtonomiji. Ve-

liki župani, katerim je po ustavi izročena šolska uprava, so ponajveč strankarski zaupniki, pa niso šolniki. Šola naj ima v rokah učitelja, učitelj naj jo upravlja, učitelj naj jo vodi v pravcu njenega razmaha. Učiteljstvo je stalno zahtevalo uvedbo učiteljskih zbornic, ki naj določajo v personalnih učiteljskih zadevah ter z odločujočimi faktorji skrbijo za razvoj šolstva. Take korporacije pa je možno ustanoviti le pri avtonomni (administrativno samoupravni) decentralizirani šolski upravi. Ustanovijo se naj avtonomne šolske oblasti s sedežem v kulturnih centrih v državi. Na čelu takih oblasti naj bo šolnik, ne birokrat, mož, ki pozna kulturne prilike in potrebe določenega teritorija.

Slovenski liberalni učitelji so torej avtonomisti samo za svoj stan, ne pa za celokupno slovensko ljudstvo. Razlogi, ki jih navajajo zoper centralizem, veljajo za vsako drugo pamogo državne uprave ravno tako, ako ne bolj, kakor za šolsko upravo. Teh razlogov pa ne čerajo raztegniti na celo področje državne uprave, marveč jih omejujejo samo na šolsko upravo, ker jim ni pred očmi občni blagor slovenskega ljudstva, marveč samo sebične stanovske koristi. Cesar ne priznava celokupnemu slovenskemu ljudstvu, to zahtevajo za svoj stan. So torej avtonomisti za lastno korist.

Politične beležke.

O Radičevi vrnitvi so se na dolgo razpisali sedanji vladi nasprotni listi in prišli so pri tem z najfantastičnejšimi domnevmi. Ko je Radič še bil na poti, se je že pisalo, da vlada pade, kakor hitro on pride in da svojim poslancem nalog, kako naj glasujejo. Ko se je tako pisalo in se je z Radičevim vrnitvijo pričakoval vladin padec in zmaga Pašič-Pribečeviča, se je vrnitev hrvatskega voditelja smatrala kot nekaj čisto normalnega. Radič pride, vlada pa ne pade in prvo, kar je Radič izjavil, je bilo to, da je treba vlado podpirati, ker je za sporazum in za parlamentarnost ter da je treba vse storiti, da se »stari vampir zopet ne povampiri« (Radič tako pravi o Pašiču). Ker je vlada ostala in ker je Radič tako izjavil, so pa radikalni in samostojno-demokratski listi začeli pisati, da je njegova vrnitev ne več nekaj navadnega, marveč nekaj, kar ne bi smelo biti, a ni bilo prepredno od sedanje vlade. Pri tem se opozicijski tisk sklicuje na odredbe, ki jih je Pašič poprej dal obmejnim policijskim organom. Pašič je namreč kratkoma odločil, naj se Radiča prime, kakor hitro se kje pojavi. Ta odredba je nezakonita, ker sme aretacijo odrediti samo sodišče, ki pa tega ni storilo, a današnja opozicija se za zakonitosti in nezakonitosti sploh ne briga, ampak trdi, da si sedanja vlada ni upala preklicati prejšnje vladne odredbe in da bo sedaj, ko ji Radič postane enkrat neprijeten, klicala na odgovornost policijske organe, ki prejšnje odredbe niso izpolnili ter pustili Radiča domov. Te kombinacije in trditve so prav značilne za pristaše prejšnjega režima. Ker se prejšnji režim za zakonitost ni brgal, ker je zagrešil vse polno protipostavnosti in nasilja, je pač razumljivo, da njegovi pristaši danes ne vedo in ne razumejo, da novi vladi sploh ni bilo treba preplicovati protipostavnih odredb svoje prednice. Policijski organi so pač pametnejši, kot pa pristaši prejšnjega režima, imeli so sicer nalog od poprej, a so dobro vedeli, koliko je vreden pod sedanjo vlado zakonitosti in reda in zato ga niso izvršili.

Velike in težke naloge nove vlade.

Nova vlada je prevzela od prejšnje strašno dedščino, ki se da na kratko označiti tudi z administrativno anarhijo. Na par sejah ministrskega sveta se je konstatiralo že toliko najrazličnejših zlorab, da ni niti misliti na to, da bi se dalo kar vse sproti popravljati, ampak je čisto gotovo, da je potrebno najtemeljitejšo čiščenje, ki bo zavzelo precej časa. Najhujše zlorabe so se gotovo godile v ministru-notranjih zadev, potem v ministru agrarne reforme in socialne politike, najde se pa tudi dosti gnilega in koruptnega, nepravilnega in krivičnega v finančnem ministru. Javnosti ni tajno, da se je pod prejšnjim režimom pripadnost k radikalni stranki in Pribečevičevim demokratom pri namestitvi uradništva najprej upoštevala in dolgo potem šele kvalifikacija, ali pa tudi ne. To vse je znano, ni pa znano, kako strahovite dimenzije je zavzelo to strankarstvo in protežiranje. H korupciji je vodila seveda tudi mizerna plača državnih uslužbencev. Ena od najvažnejših nalog nove vlade bo, da uredi vse temeljito in energično v tem pogledu. Gotovo se bo vlada postavila na stališče, da je bolje manjše število dobro plačanih in dobro kvalificiranih uradnikov, kakor pa cela armada slabih plačanih in za korpcijo sprejemljivih strankarskih interesentov.

Novi minister agrarne reforme Vesenjaj je prepovedal odvetniške intervencije v agrarnih zadevah. Kje drugje

bi izgledala ta naredba drakonična, pri nas pa je bila ob dosedanjem sistemu intervencij, ki se rogajo vsakemu pravnemu čutu, neobhodno potrebna. Prenehati se mora namreč s tem, da bi se razne čisto jasne zadeve po prijateljskih intervencijah ne rešile in brez sledu izginile v miznici kakšnega uradnika. Pravica mora ostati pravica in sicer za vse jednaka.

Socialna politika se je doslej vodila na ta način, da se njen šef sploh ni vsedel za uradno mizo in da so njegovi podrejeni organi enostavno nalagali prošnje, pa naj si bodo še tako nujne in važne, na kup. Tik pred padcem Pašič-Pribečevičeve vlade se je na hitro rešilo par tisoč aktov v invalidskih zadevah, vse drugo je pa ostalo na kupu. Te rešitve na »brzo roko« so se izvršile tako, da je bilo finančno ministru obveščeno, naj ustavi izplačevanje invalidske penzije za toliko in toliko invalidov. Ta škandal je preprečila nova vlada, odnosno novi minister, ostala nam je pa vendar žalostna slava, da je naša država med evropskimi državami, ki so se udeležile vojne, edina, ki še v teh letih ni uredila invalidskega vprašanja.

Prejšnje notranje ministru je po svojih organih vodilo za državo in državljane, za red in zakonitost menda najnevarnejšo strankarsko politiko. Politični organi so postali v prvi vrsti strankarski priganjaci, špijoni in ta mentaliteta se je iz južnih krajev, kjer je že dolgo obstajala, vedno bolj širila med nas, ki je poprej nismo poznali. Pod Pašič-Pribečevičevo ero, so oblastni organi pri zasledovanju razbojnikov pobijali nedolžne ljudi, žene in otroke in to večkrat tudi iz jeze, ker pravih razbojnikov niso mogli dobiti, ali pa so se znašli nad ljudstvom, ki ni pripadalo njihovi stranki, srezki načelnik se je maskiran udeležil v Ralji radikalskega napada na zemljoradniške poslance, namesto da bi poskrbel za zakonito zajamčeno svobodo zborovanj in za osebno varnost narodnih zastopnikov. Številni visoki uradniki so po tedne in mesece zapirali svoje urade, ker so bili v strankarskih poslih, in tako bi se lahko navedla še dolga vrsta primerov strašne korupcije in nasilja. Koliko je pri tem trpela avtoriteta zakona in oblasti, si vsakdo lahko misli. Pa tudi na področju notranjega ministstva se že sedaj v kratkem času kaže izboljšanje.

Narod zaupa novi vladi in se rad pokori odredbam notranjega ministra Petroviča v veri, da ima on najpoštenjše namene, likvidirati strankarsko nasilje ter uvesti red in mir v državi. Ko so Zagrebčani izvedeli za Radičev vrnitev, se je velika množica pripravila za pozdravno manifestacijo pred njegovim stanovanjem. Prišla pa je policija ter ljudem spotočila, da je minister prepovedal vsako manifestacijo, pa najsibo za Radiča ali proti njemu in da se je radi tega treba raziti. Ljudje so se mirno razšli. Zakaj? Zato, ker so popolnoma zaupali in verjeli, da je minister prepovedal res vsako manifestacijo in da je to za enkrat potrebno. Če bi se to dogodilo pod prejšnjim režimom, bi ljudstvo policijskemu sporočilu in ministru ne moglo verjeti, ker so se dan na dan dogajali slučajji, da so prepovedi veljale sam oza nasprotnike režima, dočim so režimovci lahko počenjali, kar so hoteli in so bili celo tolerirani pri raznih zločinih.

Zbuditi vero in zaupanje v zakon in oblast je silno važna in zelo velika naloga sedanje vlade in posebej še notranjega ministra. V naših krajih bo samo ljudstvo vladi pomagalo pri tem delu in pri tej nalogi, velike težave bodo pa v južni Srbiji, Crnigori in deloma tudi v Bosni ter Vojvodini. Tam bo ljudstvu težko vrniti zaupanje v zakone, ker so se dolga leta po pripadnosti k režimskim strankam delile državljanske pravice in nalagala bremena dolžnosti, tako da ima režimovec vse pravice in najmanjša bremena, nasprotnik režima pa nobenih pravic, največja bremena in vrhu tega še vedno nevarnost glede imetja in celo življenja.

Vse to in še marsikaj drugega bo stalo novo vlado mnogo truda in časa, potrebna bo velika energija in neustrašenost, gotovo je pa to, da bodo vlado podpirali vsi pošteno misleči in da bo delo za odpravo nasilja in korupcije, nezakonitosti in administrativne anarhije najbolj utrjevalo njen položaj.

Po svetu.

Vesti iz Rumunije. Te dni je bil podpisan rumunski ratifikacijski zakon o poravnavi med rumunsko vlado in inozemskimi upniki. Iz te poravnave je razvidno, da ima Rumunija vse svoje topove in še drugovrstni vojni materijal na samih dolgovih. Tako je dolžna Rumunija češkim tovarnam Škoda 848 milijonov čeških kron, tovarnam Ringhofer pa 250 milijonov kron. Ta podjetja so potom češke vlade že večkrat tirjala te ogromne dolgove. Madžarska vlada namerava od rumunske zahtevati odškodnino 500 milijonov zlatih kron za blago in stvari, ki so jih Rumuni pri evakuaciji uničili in odnesli iz madžarskega ozemlja.

Truplo umorjenega poslanca Matteottija so v soboto našli dobrih 30 km od Rima v neki utgasli ogljenici. Truplo je zelo razmesarjeno in se kljub trohobi da po zobovju in prstanih spoznati za Matteottijevo.

rišem iskreno zahvalo za uspešno borbo za pravice ljudstva.

Kokainisti v Beogradu. V starem delu Beograda je cel okraj, ki se imenuje Palilula. Male turške hiše z ozkimi, krivimi ulicami so pravo zatočišče sumljivih elementov najrazličnejših vrst in tako je tudi v tem okraju vsaka trega od umazanih starinskih hiš pravi brlog sleparije, vlačugarstva, trgovine z belim blagom (dekleti), tihotapstva, prepovedanega igranja in v novejšem času tudi kokainizma. Beograjski policaji so iskali po tem okraju razne trgovce deklet in so pri tem naleteli vedno češče na cele klube kokainistov in sicer na take, ki so ta strup razpečevali, druge pa, ki so se udajali njegovemu uživanju, ki ima za človeški organizem še strašnejše posledice, kakor soroden strup opij. Neko mlado 17letno dekle je izpovedalo na policiji, da je na Donavi neka čudna skrivnostna vila, kjer se sestajajo mladi elegantni moški in ženske, ki ob čudnih ceremonijah izvršujejo razne čudne eksperimente. Deklica ne zna povedati, kaj je prav za prav na stvari, spominja se samo na to, da je enkrat pozno zvečer naletela na neko starejšo ženo, ki jo je odvedla v to vilo. Iz vile se spominja samo na rudeč, po turško urejen salon poln dima, čudnega duha in okusa, na otomanah naokrog pa ljudje, moški in ženske, v nekaj fantastičnih haljah, ki pijejo in kadijo. Dekletu so dali nekaj piti, v roke neke cvetlice s čudnim duhom in potem se ji je pogreznilo vse v nič. Prebudila se je zunaj mesta na neki trati. To in še marsikaj drugega daje značilno, a gotovo nepopolno sliko beograjskega okraja Palilula. Iz policijskih prijav in ugotovitev v Beogradu je razvidno, da so kokain zanesli ruski begunci in da po večini oni vodijo njegovo razprodajo in zastrupljanje ljudi iz vseh slojev. Prodajalci in kupovalci kokaina so dobro poznajo med seboj, na vseh javnih prostorih si dajejo znamenja, kokain se prodaja pod raznovrstnimi imeni in poleg organizacije prodaje je še posebna organizacija, ki vodi žrtve v kofeinske beznice, da se jih tam okrade in zlorabi ter potem speče nekam odnese, da se zabriše sled zločinskih orgij.

Pisalne stroje, računske stroje, kopirne stroje, tiskarske stroje, razmnoževalne aparate, zniževalno mizo za pisalni stroj (versenkbarer Schreibtisch) in druge pisarniške stroje ter pripadke razstavi trvdka Ant. Rud. Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, na Industrijsko-obrtni razstavi v šolskem poslopju, I. nadstropje, stojnica 21.

Draga moja! Odkar delam po Tvojem nasvetu juho s pomočjo »Juhana«-a, uživam glede kuhanja največjo zadovoljnost svojega soproga. Imenuje me prvakinjo vseh kuharic! 949

Iz Slov. Bistrice.

Slov. Bistrica. Volilni boj je končan. V vseh občinah po župniji: v Kovačevsi, Šentovcu, Spodnji Novivasi, Cigronci, Spodnji Ložnici in Gornji Bistrici so imeli le po eno listo, samo SLS. Mesto je imelo tri liste: našo, nemško in demokratsko. Relativno je naša stranka najmočnejša, ima 92 volilcev in 7 odbornikov, Nemci imajo 71 in demokratski 76 glasov in skupno 10 odbornikov. Od zadnje volitve so naši glasovi napredovali. Nekaj Nemcev se je vzdržalo volitve. Cast jim! Večina se je pa obesila za orjanski frak. Do zadnjega dne so obetali in se vezali s častno besedo, da ne gredo z orjuno, pa zsrbel jih je hrbet, željni novih orjunskega batin, so se podali na volišče. Pa kmalu je bilo konec orjunske ljubezni. Ko se je seznanil volilni izid, so Nemci spoznali, da so jih orjunske demokratske pošteno nabrisali. Najbolj močna stranka bi morala biti nemško-demokratska, a je nasproti čisto demokratski v manjšini za pet glasov. Demokratski z županom vred niso volili kandidatov nemško-demokratske liste, kakor so se zavezali s podpis, ampak kandidate čisto demokratske liste. S tem so povzročili, da sta propadla 2 nemška kandidata na korist čistih demokratov. Tako imajo Nemci samo dva odbornika, demokratski pa osem. Ko so Nemci to doznali, so besneli na demokrate, jih preklinjali in se dušali, da jih več ne bodo izpeljali na led, po oni prislovici, da gre osel samo enkrat na led. Nek Nemec je metal svoj klobuk od jeze po cesti, kakor bi znorel. Da, da, Nemci si naj zapomnijo zlati nauk: Kdor se med otrobe meša, ga svinje požro!

Slov. Bistrica. »Jutro« se huduje v štev. 185, da cerkveno-konkurenčni odbor oddaja delo samo farškim podrepnikom a la Podhraški, Gumzej. Res, da sta ta dva »farška podrepnika« zaslužila veliko pri popravilu farne cerkve, pa zlasti veliko pri drugih cerkvah v bistriški dekaniji in tudi izven te dekanije. Mi se strinjamo z »Jutrom« in bomo skrbeli za to, da ta dva »farška podrepnika« ne dobijo več dela pri nobeni cerkvi, nobenemu župnišču, pri nobenem zavednem strankarju SLS, kar naj posebno vzame na znanje naša duhovščina. Svoji k svojim!

Slovenska Bistrica. V noči od 15. na 16. avgusta so neznani tatovi ukradli posestniku Kuloviču v Slov. Bistrici dva konja in voz ter se odpeljali neznanu kam. Takoj zjutraj so jih začeli preganjati z avtomobili. Ali so jih dobili, še ni znano.

FANTOVSKI DAN V MARIBORU.

Pariška vrsta. Pri javni telovadbi na fantovskem dnevu nastopi pariška vrsta od OP v Ljubljani.

Godbe. Do sedaj so prijavljene tri godbe, ki bodo sodelovale pri vseh prireditvah fantovskega dneva. Posebno pozornost že zdaj vzbuja godba Mladinskega doma iz Ljubljane, broječa 40 mož.

Na fantovskem dnevu ima slavnostni govor naš voditelj jg. ministrski podpredsednik dr. Anton Korošec.

Na petkovem zborovanju slovenskega dijaštva in učitelstva, dne 22. t. m., govorijo dr. Korošec, dr. Slavič, dr. Lukman, dr. Capuder in drugi. Vabimo vse naše di-

jaštvo, tudi iz ljubljanske škofije, prav posebno pa še učitelje in učiteljice podravske, celjske in posavske podružnice Slomske zveze. Referati na tem zborovanju bodo velevažni, ker zadevajo jedro našega kulturnega programa.

Vse naše somišljenike, posebno še našo čč. duhovščino, prosimo prav uljudno, da še zadnje dni podvojijo agitacijo za fantovski dan.

Na industrijsko-obrtni razstavi, ki se vrši te dni v Mariboru, bodo imeli vsi udeleženci fantovskega dneva proti izkaznici fantovskega dneva polovično vstopnino. Opozarjamo na to posebno naše može kakor tudi fante.

Iz Maribora.

KANDIDATNA LISTA NARODNEGA BLOKA MESTA MARIBOR.

Kandidati za občinske odbornike:

1. Dr. Jerovšek Anton, ravnatelj Cirilove tiskarne;
2. dr. Kukovec Vekoslav, odvetnik;
3. dr. Leskova Josip, odvetnik;
4. Roglič Ivan, trgovec;
5. Lorber Ivan, slikar;
6. Weixl Vilko, trgovec;
7. Stabej Jože, državni uradnik;
8. Selinšek Franc, pisar državne železnice;
9. Ozvatič Ignacij, davčni upravitelj;
10. Pucelj Ljudevit, dimnikarski mojster;
11. dr. Juvan Alojzij, odvetnik;
12. dr. Lipold Fran, odvetnik;
13. France Fran, davčni upravitelj;
14. Pivec Rupert, pomorski generalni komisar v poklju;
15. dr. Kac Zmagoslav, zobozdravnik;
16. Zmazek Franc, poštni kontrolor;
17. Bureš Fran, urar;
18. Tumej Rudolf, železniški uradnik;
19. Nekrep Josip, hišni posestnik in tesarski mojster;
20. Majerič Jakob, višji revident;
21. Živortnik Pavel, ravnatelj;
22. Soštarič Ivan, trgovec;
23. Majcen Ivan, poštni poduradnik;
24. Hohnec Franjo, mesar;
25. Kovačič Alojzij, višji revident;
26. Lahovič Miha, poštni poduradnik;
27. dr. Strmšek Pavel, profesor;
28. Podlesnik Radoslav, sodni uradnik;
29. Domiter Franc, nadsprevodnik;
30. Planinšek Franc, mizar;
31. Murko Vid, trgovec;
32. Kekec Luka, paznik;
33. Debravc Ferdo, finanč. k. pripravnik;
34. Detela Stanko, ravnatelj;
35. Macher Ivan, strojevodja;
36. dr. Faninger Rihard, odvetnik;
37. Lorbek Iv., sprevodnik;
38. Spes Franjo ml., stavbenik;
39. Polše Anton star., cementar;
40. Dekleva Ivan, poštni poduradnik;
41. Deleja Zdravko, poslovođa.

Kandidati za namestnike občinskih odbornikov.

1. Ferjančič Miroslav, paznik;
2. Lah Josip, uradnik;
3. Viher Anton, posestnik in mizar;
4. Cesarec A., revident;
5. Kolkoč Josip, posestnik in vpokojeni železničar;
6. Pinitar Ferdo, trgovec;
7. Uranjek Alojzij, posestnik in izvošček;
8. Rudež Andrej, paznik v poklju;
9. Kores Martin, železničar;
10. Jurca Josip, paznik;
11. Sojč Ivan, kipar;
12. Meglič Otmar, višji davč. uprav. v poklju;
13. Petek Anton, revident;
14. Kostanjšek Anton, sprevodnik;
15. Malenšek Joža, učitelj;
16. Kočvar Mihael, delavec;
17. Volčič Jože, mizar;
18. Šantl Šimon, skladiščni delavec;
19. Lešnik Slavko, kolarski mojster;
20. Princ Joža, revident;
21. Grobešek Fran, trgovec;
22. Kravos Ivan, trgovec;
23. Vidic Franjo, paznik;
24. Gajšek Ivan, varilec železa;
25. Vodenik Davorin, nadučitelj;
26. Kavčič Janko, sprevodnik v poklju;
27. Toman Ciril, ravnatelj;
28. Zimič Jožef, kotlar;
29. Potočnik Fran, postajni paznik;
30. Troha Karl, posredovalec;
31. Rutnik Jakob, pisar, pomočnik v bolnici v poklju;
32. Veronek Fran, mizar;
33. Jerič Anton, trgovski potnik;
34. Špindler Vekoslav, ravnatelj;
35. Kuhar Rudolf, komisijonar;
36. Vedernjak Albert, inženir;
37. Racek Jožef, dimnikarski mojster;
38. Schweiger Jožef, kavarnar;
39. Filipčič Vekoslav, poštni poduradnik;
40. Stanič Fran, železničar;
41. Novak Jalka, upravnica pošte.

Javen shod železničarjev se vrši jutri v torek, dne 19. avgusta zvečer ob 7. uri v dvorani Gospodarske združene banke. Govori delegat Prometne zveze gospod Beltram iz Ljubljane in naš narodni poslanec gospod Žebot. Na shod povabljeni kot gostje tudi drugi delavci in javni nameščenci. Začetek točno ob 7. uri.

Industrijsko-obrtna razstava je bila otvorjena v Mariboru na praznik dne 15. t. m. Razstav je otvoril z nagovorom komisar na magistratu g. Rodošek ob zastopstvu oblasti in uradov. Razstava bo dobro obiskana ob fantovskih mladinskih dnevih.

Prometni minister g. Sušnik se je mudil v soboto v Mariboru in sprejemal na glavnem kolodvoru in v delavnicah deputacije uradništva in železniških uslužbencev.

Nekaj o premeščanju poštnih uslužbencev. V nobeni poštni direkciji se ni izvršilo toliko premestitev uslužbencev, kakor ravno v Sloveniji. S tem ne trpi sa-

mo osebje, ampak tudi promet. Dalje časa ko je uslužbenec na enem mestu, tem bolj se seznanja s službenim poslovanjem z razmerami itd. Da so se te premestitve izvršile večinoma na politični podlagi, nam ja zadosti znano. Večje število osebja je bilo prestavljeno tudi iz Maribora v južne kraje, najbrž za to, ker ni trebilo v demokratsko-poštarski rog. Kdor ni sledil povelju, je odpuščen ali pa vržen na cesto kakor pes. Zalibog imamo celo slučajje, da še takim revežem dolguje poštna uprava večmesečno plačo. Čudno je to, da je g. oblastni direktor bil dvakrat imenovan na višje mesto v Beogradu, pa je še danes v Ljubljani. Akoravno imamo tukaj v Mariboru zadosti pridnih in poštenih fantov, ki so se celo vložili prošnje za vstop v poštno službo, sprejema ljubljanska direkcija ljudi samo v Ljubljani in jih pošilja v Maribor, kakor da bi tukaj ne bilo ljudi, z izgovorom, češ, Mariborčani so preveč nemškega duha, ali pa drugače rečeno, preveliki klerikalci. Kakor nam je znano, bi ljubljanski uslužbenci radi šli nazaj v Ljubljano, ker so med njimi celo nekateri oženjeni, ali direkcija jih ne premesti. Zaprošili bomo naše poslance, naj energično nastopijo, da se ugotovi željam ljubljanskih uslužbencev v Mariboru in se jih nadomesti tukaj z domačini, ki prosijo za kruh in imajo tudi stalno stanovanje.

Društvo jugoslovanskih državnih uslužbencev in vpokojevcev naznanja svojim članom, da je mestni občinski svet sklenil, da se moškim članom dovoli ob torkih 50% popusta v parni kopeli, za ženske člane pa isti popust ob dnevih, ki so določeni za ženske. Pri kopalški blagajni se je legitimirati z belo člansko izkaznico za l. 1924.

Mestna magistrat mariborski opozarja prodajalce, ki donajajo in dovažajo sadje in grozdje na tukajšnji trg, da morajo kakor prošla leta tudi letos imeti izkaznico z obč. potrdilom svoje občine o izvoru sadja in grozdja. Isto velja tudi za perutnino in divjačino. Prestopki se bodo kaznovali po tržnem redu.

Državno žensko učiteljsko v Mariboru. Ponavljalni in sprejmeni izpiti v višje razrede se bodo vršili v pondeljek, dne 25. avgusta t. l. od 8. ure dalje. Sprejemni izpiti v I. letniku se bodo vršili v soboto, dne 30. avgusta od 8. ure dalje. Vpisovanje gojenk v višje razrede se bo vršilo v pondeljek, dne 1. septembra od 8. ure dalje v ravnateljstvu pisarni. Skupna služba božja bo v torek, dne 2. septembra ob 8. uri. V sredo, dne 3. septembra bo pouk v polnem obsegu.

Specialist za ženske boleznin in porodništvo med. dr. Fran Toplak ne ordinira do 6. septembra.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevedel Paulus.

40

»Dejali ste, da je nakit lasti rodbine Marny«, je nadaljeval Chauvelin. »Julietta Marny je na Angleškem. Utegnem jo srečati. Ne morem reči vnaprej, kako bo prišlo, to pa čutim da bi utegnil nakit naši stvari zelo koristiti. Sicer pa — čisto kakor hočete!« je pridjal spet malomarno. »Tako pač mislim. Storite kakor se vam zdi!«

»Dokazati vam hočem, da vam republikanska vlada popolnoma zaupa, državljan Chauvelin!« je odgovoril Robespierre vljudo. »Sam naročim koj jutri, da naj vam izročijo Marnyjeve nakit brez vsakršnega pridržka. In 50.000 frankov za potne in druge stroške. — Kakor vidite, »je pravil dobrohotno, »izgovarjati se ne bodete smeli, da bi bili mi krivi, če jo še enkrat polomite!«

»Ne bom se izgovarjal!« je odvrnil Chauvelin suho in vstal. Zadovoljen je vzdihnil. Pogovor je bil pri kraju!

Pa tudi Robespierre je vstal. Porinil je stol od sebe in stopil par korakov bliže.

Precej višji je bil, vitek, skoraj suh in koščen, in zelo ravno se je držal. Brleča sveča je z negotovo lučjo obsevala njegovo dolgo postavo in jo delala še višjo.

Chauvelinu je neprijetno zagomazelo po hrbtu, ko mu je Robespierre vljudo in prijazno položil svojo dolgo, koščeno roko na ramo.

»Državljan Chauvelin«, mu je rekel z dostojanstveno svečanostjo, nocoj sva se prav hitro in prav dobro sporazumela. — Zdi se mi, da vam vaša vest pravi, na kaj vas hočem sedajle opozoriti. Vedno ste še upali,

Bujni, svilasti lasje,
po rednem umivanju glave z

„Elida“ Shampoo om!

tako ste dejali, da dobite kedaj priliko in da popravite svoj pogrešek. — Kar mene zadeva, jaz sem bil vsikdar za to, da se vam taka prilika tudi ponudi.

Globlje sem videl v vaše srce nego moji tovariši. In videl sem v njem nekaj več nego samo navdušenje za domovino, nekaj več ko samo željo, rešiti mlado republiko njenega največjega sovražnika. Videl sem v vašem srcu sovraštvo, osebno, po maščevanju hlepeče sovraštvo do moza, ki vas je s svojo brihtnostjo in navihanostjo ukanil in grdo speljal za nos. Sovraštvo pa je, tako je moje mnenje, močnejši, silnejši nagib za požrtvovalno delo nego vsako, še tako nesebično domoljubje.

Zato sem vam izposloval pri odboru za javno varnost vse kar potrebujete, da morete izvršiti svoje maščevalne načrte. Sli bodele na Angleško dobro preskrbljeni. Revolucijonarna vlada vam bo dala denarja in potne liste, vam dala na razpolago naše ljudi, vohune in tajne agente. Dala vam bo neomejeno oblast za vse kraje, kamor bi utegnili priti. Ne bo zahtevala od vas računa o vašem dejanju in nehanju, samo da le ima uspeh vaše delo.

Toda — bodisi da iščete maščevanja ali pa da hočete nesebično služiti domovini, — mi tukaj v Franciji zahtevamo, da nam spravite v roke človeka, ki je v obeh državah znan pod imenom »Dušica« —! Zahtevamo, da nam ga spravite v roke živega, če je mogoče, ali pa mrtvega, če drugače ne gre. Zahtevamo, da nam spravite v roke z njim vred toliko njegovih pomagačev, kotlikor jih boče z njim vred pod guillotino. Spravite jih semkaj v Francijo, na francoska tla, — in vi ste storili vse, kar zahtevamo od vas, mi pa bomo že vedeli, kaj da z njimi počnemo, pa naj se tudi vsa Evropa postavi na glavo!

Umolknil je za hip. Njegova roka je še vedno ležala Chauvelinu na rami, njegove zelenkaste oči so ga bodeče in presunljivo gledale.

(Dalje prihodnjič).

Obvestilo.

Čast nam je oč. gg. duhovnikom in ostalim interesentom vljudno naznaniti, da nam je bilo mogoče vsled povečanja naše, že nad 100 let obstoječe livarne zvonov v Mariboru, Melje, izgotoviti minulo leto okroglo 130.000 kg zvonov v največjo zadovoljnost naših odjemlancev. V dokaz temu nam služijo mnoga naknadna naročila kakor tudi številna zahvalna in priznalna pisma, ki so gg. interesentom in odjemalcem vsaki čas v originalu na vpogled. Letos pa smo vlihi že nad 100.000 kg zvonov tako, da nam je sedaj omogočeno našim cenj. naročnikom postreči z najkrajšim dobavnim rokom.

Vsled mnogih izkušenj naših prednikov in na podlagi dolgoletne lastne izkušnje ter upoštevajoč uspehe znanstvenih raziskovanj v najnovejši dobi, se nam je posrečilo izumiti novo konstrukcijo zvonov, kojih glavni glasovi se vedno harmonično ujemajo s vsemi postranskimi glasovi, vsled česar dajo one divne, dolgo in goloboko doneče odmeve, radi katerih hvalijo naše zvonove brez izjeme vsi glasbeni strokovnjaki.

Vsled naših starih poslovnih zvez z največjimi kovinskimi topilnicami dobivamo kovine najboljše kakovosti iz prve roke in vsled tega tudi najcenejše.

Uspehi, katere smo dosegli z intenzivnim delom, so nam bili v spodbudo, ustvariti izdelek trajne vrednosti tako, da imajo garancije tvrdke tudi dejansko vrednost, vsled česar brez pretiravanja smelo trdimo, da nismo samo največja, ampak tudi najsolidnejša livarna zvonov v Jugoslaviji!

K sklepu še pripomnimo, da je v naši zvonarni vedno večje število zvonov izgotovljenih in nam je zato omogočeno, cenj. odjemalcem pri event. obiskih napraviti poskuse na posameznih zvonovih ali pa tudi v skupinah; to je tudi najboljša prilika, kjer se lahko vsak interesent prepriča o dobrih lastnostih naših zvonov. Priporoča se:

LIVARNA ZVONOV IN KOVIN,

Inž. J. in H. Bühl, Maribor.

Učenca ali praktikanta sprejme veletrgovina s špecerijo Miloš Oset, Maribor, Glavni trg. 478 2-1

Učenec, krepak, počtenih starišev, se takoj sprejme v kolonijalni trgovini. Ponudbe pod »pošten in priden« na upravo Straže. 475

Dijak se sprejme na stanovanje in hrano pri Mariji Wresch, Maribor, Zrinjskega trg 9. 474

Dijak II. razreda drž. gimnazije v Mariboru išče za šolsko leto stanovanje z zajutrkom. Več po dogovoru. Naslov pove upravnistvo. 471

Dvoje dobro ohranjenih moških koles se ceno proda. Maribor, Ruška cesta 3 (hišnik). 472

Dobro idoča gostilna z gostilniškim in zelenjavnim vrtom na prometni cesti je radi družirskih razmer takoj na prodaj. Dopise na upravo lista pod »Gostilna takoj«. 477

Izvrsten glasovir, skoraj nov, izvenredni glas, se odda po ugodni ceni. Pojasnilo da tvrdka M. Berdajs, Maribor, Trg svobode. 466 2-1

Na prodaj: hiša zraven cerkve, 15 minut od Glavnega trga v Mariboru, 7 miunt od koroškega kolodvora, obstoječa iz osmih stanovanj, vrtom za zelenjavo, veliki sadonosnik, na razpolago so dve sobi, dve kuhinji, klet, drvarnica in veliki obrtni lokal, pripraven tudi za vinotoč. Cena 125.000 din. Naslov v upravn. 463

Josip Nekrep, tesarski mojster in podjetnik, Maribor, Smetanova ulica 59, telefon št. 140, prevzame vsa dela s točnim in cenim izdelovanjem. 465 11-1

Ia bukovo eglje, dobro žgano, popolnoma suho in vilano ter brez primesi kupuje za takojšnjo in poznejšo dobavo v vagonskih dobavah družba Carbonaria, Kočevje. — Ista prevzema vsako količino dobrega blaga ter ga plačuje vedno po najvišjih cenah. Ponudbe prosimo za-eno z navedbo razpoložljive količine, cene in dobavnega roka na naslov: Družba Carbonaria, Kočevje 479 3-1

Gotove moške obleke, perilo za moške in ženske, moške hlače in delavske obleke kakor tudi vse drugo manufakturno blago od najcenejše do najfinejše vrste, nadalje gotove obleke za birmance kupite v trgovini F. Starčič, Maribor Vetrinjska ulica št. 15. 319

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1-1. 107

Spominjajte se Dijaške večerje!

CUNJE

krojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vliito, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter

Maribor, Dravska ulica 15
Zamenjam tudi staro železje katero je za vporabo, s kovškimi odpadki in vliitino.

V JUHI IN PRIKUHAH IZBOLJŠA HRANO NEPOPISNO!

Cerkveni zvonovi

iz Böhler-jevega specialnega jekla.

Neprekosljiva lepota zvoka, polni ton in čisto uglašani. Neomejena trpežnost, nobene nevarnosti za prelom ali druge poškodbe. Uglaševanje tudi z bronastim zvonovom. Dobavljamo vedno iz skladišča po najnižjih cenah, vključno prevoznina do meje in jugoslov. uvozna carina. Glede trpežnosti zvonov, trajnosti višine glasu in čiste uglaševnosti dajemo na željo večletne garancije. Zahtevajte torej brezpogojno prospekte in proračune od

Gebr. Böhler & Co., Aktiengesellschaft.
Wien I., Elisabethstrasse 12. 357 5-1

Somišljeniki, širite naše liste!

Prva žebljarska in železoobrtna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisarna: Žebljarska zadruga, Kropla (Slovenija).

Telefon Interurban: Podnart 2.

Brzjavke: Zadruga Kropla.

Žebliji za normalne in ozkotirne železnice, žebliji za ladje, črni ali pocinkani, žebliji za zgradbe, les i. t. d., žebliji za čevlje. Spojke za odre in prage, spojke za ladje in splave. Železne brane. Zobje za brane. Kljuge za podobe, zid, cevi, žlebe i. t. d. Vijaki z maticami. Podložne pločice. Matice. Zakovice za tenderje, kotle, sode, mostove, pločeno, kolesa itd. Vijačni čepi. Verige.

Vsi v našo stroko spadajoč železni izdelki po vzorcih in rabah najceneje.

Ilustrovani ceniki na razpolago!